

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1944.

Första kammaren.

Nr 4.

Onsdagen den 26 januari.

Kammaren sammanträdde kl. 11 förmiddagen.

Upplästes en till kammaren inkommen ansökning, som jämte därvid fogat läkarintyg var så lydande:

Till riksdagens första kammare.

Aberopande bifogade läkarbetyg anhåller jag vördsamt om ledighet från riksdagsarbetet den 24 januari—5 februari 1944.

Stockholm den 23 januari 1944.

Ruben Wagnsson.

Härmed intygas, att undervisningsrådet *Ruben Wagnsson* på grund av akut lufttröskatarr är oförmögen till arbete under tiden 24 januari t. o. m. 5 februari 1944.

Stockholm den 22 januari 1944.

Sven Östlind,

leg. läk.

Den begärda ledigheten beviljades.

Upplästes och lades till handlingarna följande till kammaren inkomna protokoll:

År 1944 den 26 januari sammanträdde kamrarnas valmän för att utse riksdagens justitieombudsman; och befunnos efter valförrättningens slut rösterna hava utfallit sålunda:

herr häradshövdingen Folke Rudewall 45 röster,

i följd varav herr häradshövdingen Folke Rudewall blivit till riksdagens justitieombudsman utsedd.

K. A. Westman.

Axel Lindqvist.

Gust. Björkman.

Gust. Mosesson.

År 1944 den 26 januari sammanträdde kamrarnas valmän för att utse en ställföreträdare för riksdagens justitieombudsman; och befunnos efter valförrättningens slut rösterna hava utfallit sålunda:

herr hovrättsrådet Nils Arvid Teodor Beckman 44 röster,

i följd varav herr hovrättsrådet Nils Arvid Teodor Beckman blivit utsedd till justitieombudsmannens ställföreträdare.

K. A. Westman.

Axel Lindqvist.

Gust. Björkman.

Gust. Mosesson.

På framställning av herr talmannen beslöts att riksdagens kanslideputerade skulle genom utdrag av protokollet underrättas om dessa val samt anmodas låta uppsätta och till kamrarna ingiva förslag dels till förordnanden för de

valda, dels ock till skrivelse till Konungen med anmälan om de förrättade valen.

Företogs val av åtta ledamöter i kammarens första tillfälliga utskott, till vars behandling hänvisats de inom kammaren väckta motionerna nr 78, 106, 160—162 och 173. Därvid avlämnades 72 godkända valsedlar, alla med partibeteckning »Den gemensamma listan» och alla utom en upptagande namnen på följande personer i denna ordning:

- herr Ericsson, Herman,
- » Leander,
- » Carlström,
- » Persson, Einar,
- » Andersson, Verner,
- » Elmgren,
- » Arrhén,
- » Lindblom.

Dessa personer hade alltså utsetts till ledamöter i utskottet.

Anställdes val av åtta ledamöter i kammarens andra tillfälliga utskott, till vars behandling hänvisats de inom kammaren väckta motionerna nr 19, 107, 108, 196 och 229. Därvid avlämnades 65 godkända valsedlar, alla med partibeteckning »Den gemensamma listan» och upptagande namnen på följande personer i denna ordning:

- herr Heüman,
- » Andersson, Anders,
- » Ekströmer,
- » Franzon,
- » Andersson, Albert,
- » Elowsson, Nils,
- » Ericsson, Carl Eric,
- » Petersson, Emil.

Dessa personer hade alltså utsetts till ledamöter i utskottet.

Företogs val av sex suppleanter i kammaren första tillfälliga utskott. Därvid avlämnades 48 godkända valsedlar, alla med partibeteckning »Den gemensamma listan» och upptagande namnen på följande personer i denna ordning:

- herr Fahlander,
- » Olofsson,
- » Johansson, Lennart,
- » Bergh, Ragnar,
- » Lodenius,
- » Petersson, Emil.

Dessa personer hade alltså utsetts till suppleanter i utskottet.

Anställdes val av sex suppleanter i kammarens andra tillfälliga utskott. Därvid avlämnades 46 godkända valsedlar, alla med partibeteckning »Den gemensamma listan» och upptagande namnen på följande personer i denna ordning:

herr Näsström,
 fru Sjöström-Bengtsson,
 herr Hagman,
 » Andersson, Gunnar,
 » Wahlund,
 » Sundelin.

Dessa personer hade alltså utsetts till suppleanter i utskottet.

Föredrogs och hänvisades till konstitutionsutskottet den av herrar *Sandegård* och *Lindström* väckta motionen, nr 230, om ändrade grunder för allmänna kyrkomötets sammansättning.

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet nedannämnda motioner:

nr 231, av herr *Lindström*, i anledning av Kungl. Maj:ts framställning om anslag till avlöningar vid fångvårdsanstalterna;

nr 232, av herr *Lindström*, om inrättande av en heltidstjänst såsom socialpsykiater vid statens tvångsarbetsanstalt å Svartsjö och statens alkoholistanstalt därstädes;

nr 233, av herrar *Wiklund* och *Forslund*, om reglering av löne- och anställningsförhållandena för de i statens tjänst anställda sjuksköterskorna;

nr 234, av herr *Persson, Ivar*, och herr *Gränebo*, om ökat anslag till förbättring av bygdevägar och ödebygdsvägar;

nr 235, av herr *Ström*, om ökat anslag till insamling och bearbetning av vetenskapligt material vid landsmålsarkiven;

nr 236, av herr *Ström*, om inrättande vid universitetet i Uppsala av en professur i nordisk folkminnesforskning;

nr 237, av herr *Ström*, om ökat anslag till bidrag till institutet för folkminnesforskning vid Göteborgs högskola;

nr 238, av herr *Nordenson*, om åtgärder till främjande av den matematisk-naturvetenskapliga forskningen i Sverige;

nr 239, av herr *Persson, Ivar*, om ändrade grunder för lämnande av underhålls- och materielbidrag till folkskolor;

nr 240, av herr *Ohlin*, om ändrade löne- och pensionsbestämmelser för kvinnliga lärare vid högre kommunala skolor;

nr 241, av herr *Hage*, om anslag till understödande av kommunala realskolor med korrespondensundervisning;

nr 242, av herr *Johanson, Karl August*, m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts förslag till omorganisation av dövstumskolväsendet;

nr 243, av herr *Nordenson* m. fl., om ökat anslag till svenska slöjdföreningar; samt

nr 244, av herr *Ohlin* m. fl., om ökat anslag till upplysnings- och organisationsverksamhet i fråga om hantverk och småindustri m. m.

Föredrogs och hänvisades till bevillningsutskottet nedannämnda motioner:

nr 245, av herr *Persson, Ivar*, och herr *Wahlund*, om fastighetsbeskattningens anpassning efter antalet i fastigheten boende barn;

nr 246, av herr *Lindblom* m. fl., angående rätten till avdrag för värdeminskning vid taxering av fastigheter;

nr 247, av herr *Mannerskantz*, angående utvidgning av gällande bestämmelser om begränsning i vissa fall av skatt att gälla även kommunalutskylder; samt

nr 248, av herr *Nordenson*, angående beskattning av tidskrifter.

Föredrogos och hänvisades till bankoutskottet nedannämnda motioner:

nr 249, av herr *Branting*, om livränta och ersättning åt banvakten G. Ljungkvists änka; samt

nr 250, av herrar *Krügel* och *Bondeson*, angående pensionsförmånerna för vissa pensionerade landsfiskaler och deras efterlevande.

Föredrogos och hänvisades till behandling av lagutskott nedannämnda motioner:

nr 251, av herr *Hage*, angående viss ändring i lagen om förskottering av underhållsbidrag till barn; och

nr 252, av herr *Näslund* m. fl., om utredning rörande höjning av folkpensionerna.

Föredrogos och hänvisades till jordbruksutskottet nedannämnda motioner:

nr 253, av herrar *Mannerskantz* och *Bondeson*, angående viss ändring i gällande bestämmelser om lån ur jordbrukets maskinlånefond;

nr 254, av herr *Mannerskantz*, om förstärkning av egnehemsnämndernas arbetskrafter;

nr 255, av herr *Näslund* m. fl., om ökat anslag till bidrag till förstärkning av ofullständig jordbruk m. m.;

nr 256, av herr *Sten* m. fl., om ändrade bestämmelser rörande förvaltningen och fördelningen av statsbidrag för nyodling m. m.;

nr 257, av herrar *Björkman* och *Velander*, om ändrade grunder för fördelning av kostnad för byggande och underhåll av skogsvägar; samt

nr 258, av herr *Hansson, Sven*, om anslag till nedsättning av järnvägsfrakten å träkol från Norrbotten till mellansvenska bruk.

Föredrogs och hänvisades till kammarens andra tillfälliga utskott den av herrar *Nordenson* och *Herlitz* väckta motionen, nr 259, om utredning rörande organisationsväsendet på det ekonomiska området m. m.

Föredrogos och hänvisades till kammarens första tillfälliga utskott nedannämnda motioner:

nr 260, av herr *Mannerskantz* m. fl., om tillsättande av s. k. arbetskuratorer på landsbygden; och

nr 261, av herr *Arrhén*, om utredning rörande särskilda organ för förmedling av utbud och efterfrågan på biträden i hushåll.

Föredrogs och hänvisades till kammarens andra tillfälliga utskott den av herr *Mannerskantz* m. fl. väckta motionen, nr 262, om utvidgning av frikretsarna för landsbygdens telefonstationer m. m.

Föredrogs och hänvisades till kammarens första tillfälliga utskott herr *Lindströms* motion, nr 263, om modernisering av almanackans namnlängd.

Vid förnyad föredragning av statsutskottets utlåtande nr 13, i anledning av Kungl. Maj:ts framställning om anslag å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1943/44 till viss utrustning vid försvarsstaben, bifölls vad utskottet i detta utlåtande hemställt.

Anmäldes statsutskottets förslag till riksdagens skrivelse, nr 14, till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts framställning om anslag å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1943/44 till viss utrustning vid försvarsstaben.

Skrivelseförslaget godkändes under förutsättning att utskottets hemställan i utlåtande nr 13 bifölles även av andra kammaren.

Justerades protokollsutdrag för denna dag, varefter kammarens sammanträde avslutades kl. 11.39 förmiddagen.

In fidem
G. H. Berggren.

Lördagen den 29 januari.

Kammaren sammanträdde kl. 4 eftermiddagen.

Herr statsrådet *Quensel* avlämnade Kungl. Maj:ts propositioner:

nr 21, med förslag till lag angående fortsatt tillämpning av lagen den 5 mars 1943 (nr 78) om jämkning av arrendeavtal i vissa fall, m. m.;

nr 35, angående anslag ur kyrkofonden för budgetåret 1944/45 för biträde vid handläggning av boställsärenden och vad därmed äger samband;

nr 36, angående nedsättning av kronans fordran å landsfiskalen A. Ryd på grund av eftersatt byggnadsskyldighet m. m.;

nr 37, angående ersättning åt förra lärarinnan vid Uddevalla elementarläroverk för flickor Greta Kristina Jonsson;

nr 38, angående befrielse för C. Axelson från betalningsskyldighet till kronan på grund av fastighetsförvärv;

nr 39, med förslag till lag om ändrad lydelse av 6 § strafflagen för krigsmakten;

nr 40, angående bestridande av kostnaderna för vissa oriktigt utbetalade familjebidrag m. m.; samt

nr 48, angående befrielse för E. V. Ringsäter m. fl. från ersättningsskyldighet.

Justerades protokollen för den 21, 22, 23 och 26 innevarande månad.

Föredrogos och bordlades Kungl. Maj:ts denna dag avlämnade propositioner nr 21, 35—40 och 48.

Anmäldes och bordlades

statsutskottets utlåtanden:

nr 1, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar rörande egentliga statsutgifter för budgetåret 1944/45 under riksstatens första huvudtitel, avseende anslagen till hov- och slottsstaterna;

nr 12, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar under Utgifter å riksstaten, För flera huvudtitlar gemensamma frågor;

nr 14, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående fortsatt giltighet för förskottsstaten för försvarsväsendet ävensom allmänna förskottsstaten; och

nr 15, i anledning av Kungl. Maj:ts framställning om anslag å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1943/44 till viss utbildningskurs för distriktsbarnmorskor; samt

bevillningsutskottets betänkanden:

nr 1, i anledning av väckt motion om införande av kommunal skatt för kattor;

nr 2, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag till förordning om fortsatt giltighet av förordningen den 6 mars 1942 (nr 63) angående rätt för Konungen att åsätta särskild tullavgift; och

nr 3, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående bemyndigande för Kungl. Maj:t att medgiva visst undantag från gällande villkor för åtnjutande av rätt till varvsindustrirestitution.

Kammarens sammanträde avslutades kl. 4.07 eftermiddagen.

In fidem
G. H. Berggren.

Tisdagen den 1 februari.

Kammaren sammanträdde kl. 4 eftermiddagen.

Herr statsrådet *Rosander* avlämnade Kungl. Maj:ts propositioner:

nr 41, angående anslag till nybyggnad för vägförvaltningen m. m. i Värmlands län;

nr 42, angående förvärv av Kristianstad—Hässleholms och Östra Skånes järnvägar;

nr 44, angående fastställande av personalförteckning för domänverket m. m.; samt

nr 45, angående disponerande av avkastningen av statens hästavelsfond.

Anmäldes och godkändes riksdagens kanslis förslag till

dels riksdagens skrivelse, nr 15, till Konungen angående val av riksdagens justitieombudsman och hans ställföreträdare;

dels ock riksdagens förordnanden:

nr 16, för häradshövdingen Folke Rudewall att vara riksdagens justitieombudsman; och

nr 17, för hovrättsrådet Nils Arvid Teodor Beckman att vara riksdagens justitieombudsmans ställföreträdare.

Föredrogs Kungl. Maj:ts proposition, nr 21, med förslag till lag angående fortsatt tillämpning av lagen den 5 mars 1943 (nr 78) om jämkning av arrendeavtal i vissa fall, m. m.

Propositionen hänvisades, såvitt angick anslag till kostnader i samband med jämkning av vissa arrendeavtal, till jordbruksutskottet samt i övrigt till behandling av lagutskott.

Föredrogs och hänvisades till behandling av lagutskott Kungl. Maj:ts proposition nr 35, angående anslag ur kyrkofonden för budgetåret 1944/45 för biträde vid handläggning av boställsärenden och vad därmed äger samband.

Föredrogs och hänvisades till jordbruksutskottet Kungl. Maj:ts proposition nr 36, angående nedsättning av kronans fordran å landsfiskalen A. Ryd på grund av eftersatt byggnadsskyldighet m. m.

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet Kungl. Maj:ts proposition nr 37, angående ersättning åt förra lärarinnan vid Uddevalla elementarläroverk för flickor Greta Kristina Jonsson.

Föredrogs och hänvisades till jordbruksutskottet Kungl. Maj:ts proposition nr 38, angående befrielse för C. Axelson från betalningsskyldighet till kronan på grund av fastighetsförvärv.

Föredrogs och hänvisades till behandling av lagutskott Kungl. Maj:ts proposition nr 39, med förslag till lag om ändrad lydelse av 6 § strafflagen för krigsmakten.

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet Kungl. Maj:ts propositioner:
nr 40, angående bestridande av kostnaderna för vissa oriktigt utbetalade familjebidrag m. m.; samt
nr 48, angående befrielse för E. V. Ringsäter m. fl. från ersättningskyldighet.

Föredrogs och bordlades ånyo statsutskottets utlåtanden nr 1, 12, 14 och 15 samt bevillningsutskottets betänkanden nr 1—3.

Föredrogs och bordlades Kungl. Maj:ts denna dag avlämnade propositioner nr 41, 42, 44 och 45.

Avgåvos och bordlades nedannämnda motioner:

nr 264, av herr *Siljeström*, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om aktiebolag, m. m.;

nr 265, av herr *Ericsson, Carl Eric*, m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om aktiebolag, m. m.; samt

nr 266, av herr *Petersson, Emil*, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående pensioner åt vissa i statens tjänst anställda personer m. fl.

*Interpellation
om beredande
av billigare
vård åt
astmasjuka.*

Herr **Sundvik** erhöll på begäran ordet och anförde: Herr talman! Sjukhusvården i vårt land är i allmänhet väl ordnad. För svårartade sjukdomar finnas specialsjukhus, där vård kan erhållas till överkomliga kostnader även för folk med relativt små inkomster. Så tycks dock ej vara fallet beträffande astmasjukdomar. Det framgår med all önskvärd klarhet av räkningar för vård av en astmasjuk på ett privat sjukhus i Stockholm. För tre kvartal ha kostnaderna, inberäknat avgift för operationsrum, röntgendiagnos, medicin, laborationer och kristillägg, uppgått till över 7 000 kr.

Det är anmärkningsvärt, att läkaren som driver detta privata sjukhus samtidigt är föreståndare för astmaavdelningen vid ett av Stockholms stad drivet sjukhus. Läkaren har vidare i detta speciella fall skriftligen intygat, att vården vid ifrågavarande privata sjukhus var oundgänglig för patienten, enär de nödvändiga betingelserna honom veterligen icke kunde fyllas på någon annan vårdanstalt i landet.

Om detta vore förhållandet, skulle det innebära, att samhället för närvarande icke har möjlighet att bereda våra astmasjuka personer behövlig vård. Välsituerade svårt astmasjuka skulle ha möjlighet att anlita ifrågavarande privata sjukhus, medan mindre välsituerade omöjligen eller med en svår skuldsättning som följd skulle få nödvändig vård.

Med hänvisning till ovanstående tillåter jag mig till herr statsrådet och chefen för socialdepartementet framställa följande fråga:

Är statsrådet beredd att företa en utredning om hur de astmasjuka skola kunna beredas den vård de behöva till kostnader, som stå i nivå med vad som förekommer för vården av andra sjukdomar.

På gjord proposition medgav kammaren, att ifrågavarande spørsmål finge framställas.

Justerades protokollsutdrag för denna dag, varefter kammarens sammanträde avslutades kl. 4.08 eftermiddagen.

In fidem
G. H. Berggren.

Onsdagen den 2 februari.

Kammaren sammanträdde kl. 11 förmiddagen.

Herr statsrådet *Eriksson* avlämnade Kungl. Maj:ts propositioner:

nr 46, angående dels biträdande kamreraren hos Kristianstads läns hushållningssällskap *K. G. Roos'* pensionsrätt, dels förbättrad pension åt avlidne läraren vid textilinstitutet i Borås *G. V. Berntsons* efterlevande, dels ock tjänstårsberäkning i pensionshänseende för vissa barnmorskor m. fl.;

nr 47, angående årligt understöd åt vissa genom misstag under tjänstutövning av distriktsbarnmorska skadade personer; samt

nr 52, med förslag till lag angående fortsatt giltighet av lagen den 16 februari 1934 (nr 19) om fullgörande i vissa fall av betalningsskyldighet i förhållande till utlandet m. m.

Föredrogos och hänvisades till statsutskottet Kungl. Maj:ts propositioner:

nr 41, angående anslag till nybyggnad för vägförvaltningen m. m. i Värmlands län; och

nr 42, angående förvärv av Kristianstad—Hässleholms och Östra Skånes järnvägar.

Föredrogos och hänvisades till jordbruksutskottet Kungl. Maj:ts propositioner:

nr 44, angående fastställande av personalförteckning för domänverket m. m. och

nr 45, angående disponerande av avkastningen av statens hästavelsfond.

Föredrogos och hänvisades till särskilda utskottet nedannämnda motioner:

nr 264, av herr *Siljeström*, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om aktiebolag, m. m.; och

nr 265, av herr *Ericsson, Carl Eric*, m. fl., i samma ämne.

Föredrogos och hänvisades till bankoutskottet den av herr *Petersson, Emil*, väckta motionen, nr 266, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående pensioner åt vissa i statens tjänst anställda personer m. fl.

Föredrogos änyo statsutskottets utlåtanden:

nr 1, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar rörande egentliga statsutgifter för budgetåret 1944/45 under riksstatens första huvudtitel, avseende anslagen till hov- och slottsstaterna;

nr 12, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar under Utgifter å riksstaten, För flera huvudtitlar gemensamma frågor;

nr 14, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående fortsatt giltighet för förskottsstaten för försvarsväsendet ävensom allmänna förskottsstaten; samt

nr 15, i anledning av Kungl. Maj:ts framställning om anslag å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1943/44 till viss utbildningskurs för distriktsbarnmorskor.

Vad utskottet i dessa utlåtanden hemställt bifölls.

Föredrogos ånyo bevillningsutskottets betänkanden:

nr 1, i anledning av väckt motion om införande av kommunal skatt för kattor;

nr 2, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag till förordning om fortsatt giltighet av förordningen den 6 mars 1942 (nr 63) angående rätt för Konungen att åsätta särskild tullavgift; samt

nr 3, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående bemyndigande för Kungl. Maj:t att medgiva visst undantag från gällande villkor för åtnjutande av rätt till varvsindustrirestitution.

Vad utskottet i dessa betänkanden hemställt bifölls.

Föredrogos och bordlades Kungl. Maj:ts denna dag avlämnade propositioner nr 46, 47 och 52.

Herr *Nilsson, Bernhard*, avlämnade en av honom m. fl. undertecknad motion, nr 267, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om ändrad lydelse av 1, 2 och 4 §§ förordningen den 11 juni 1937 (nr 339) om mödrahjälp, m. m.

Motionen bordlades.

*Interpellation
ang. informa-
tionsstyrel-
sens förhål-
lande till viss
broschyr.*

Ordet lämnades på begäran till herr **Ström**, som yttrade: Herr talman! Det är icke nyttigt, att oklarhet råder i frågor som intressera den allmänna opinionen. En sådan oklar fråga rör informationsstyrelsens förhållande till den av signaturen Spectator utgivna broschyren.

I denna broschyr angripas såväl vänskapligt sinnade främmande makter som vissa svenska tidningar. Det är självklart att tryckfrihet skall råda i ett demokratiskt land. I och för sig väcker det ingen opposition att en svensk medborgare, även en statstjänsteman, utger en bok om hithörande ämnen och tar de fulla konsekvenserna av skriftens utgivande. Men däremot är det i hög grad olyckligt och farligt, om den misstanken skulle vinna spridning, att statsinstitutioner skulle stå bakom en anonym tendentiös och vilseledande propagandaskrift. Nu har det emellertid i pressen försäkrats, att såväl folkberedskapen som utrikesdepartementet står alldeles utanför den olyckliga skriften, och något annat var självklart heller icke att förutsätta. Skriften skulle ha förelagts dessa institutioner för utgivning, men de sägas ha avböjt. Däremot har ingen dementi avhörts rörande ett påstående, att ledande krafter inom informationsstyrelsen trots detta avböjande stått bakom och befordrat den anonyma skriftens utgivande och t. o. m. ombesörjt dess finansiering. Man måste förstå, hur farlig en dylik trafik, om den nu är en verklighet, är ej blott för statens anseende i vida kretsar, utan även för angripna tidningars och personers heder och ära. Tryckfrihetsåtal har också väckts i detta senare fall mot skriftens utgivare, sedan den anonyme författaren ej givit sig till känna. Men den rå-

dande oklarheten om den anonyma skriftens ursprung och syfte, särskilt huruvida statens namn på något sätt missbrukats vid utgivandet, kan icke skingras genom ett enskilt om än aldrig så berättigat åtal mot utgivaren.

Herr talman! Då jag tror att alla parter, staten, tidningarna och de i pres- sen anklagade befattningshavarna, äro bäst betjänta med full klarhet över frågan, hemställer jag om kammarens tillstånd att till hans excellens utrikes- ministern få framföra följande interpellation:

Har excellensen något att meddela kammaren i ovan berörda fråga till klar- görande av frågans räckvidd och innebörd?

På gjord proposition medgav kammaren, att ifrågakavande spörsmål finge framställas.

Herr **Wiklund** erhöll på begäran ordet och anförde: Herr talman! I Kungl. *Interpellation ang. uppsko- vet med upp- förandet av vissa reuma- tologiska kliniker.* Maj:ts proposition nr 151/43 framhöll herr statsrådet och chefen för ecklesia- stikdepartementet att med prövningen av frågan om uppförande av de av 1941 års reumatikervårdssakkunniga föreslagna reumatologiska klinikerna i Uppsala och Stockholm kunde anstå något år. Som motivering angav herr statsrådet, att pensionsstyrelsen påpekat, att de för reumatiker avsedda vårdplatserna på denna styrelses anstalter under den första delen av krigsåren icke kunde fullbeläggas.

Då emellertid detta förhållande var av tillfällig natur och beroende på av kriget förorsakade förhållanden — parallellföreteelser framträdde inom hela den svenska sjukvården — upphörde det snart. Sedan ett par år är åter vän- tetiden vid pensionsstyrelsens anstalter lika lång, om ej ännu längre än förut, och anstalterna äro överhopade av ansökningar om vård av reumatiskt sjuka.

Då härtill kommer, att enligt statens offentliga utredningar 1937: 23 och enligt en nyligen av docenten Edström i Lund gjord utredning de vid pensions- styrelsens anstalter vårdade reumatiskt sjuka blott synas utgöra ca 4 % av de ledgångsreumatiskt sjuka i landet, samt att ännu blott ca $\frac{1}{3}$ av de ledgångs- reumatiskt sjuka och ca hälften av de uppkomna reumatiska invaliderna synas hava erhållit sjukhusvård, trots flertalet varit i behov därav och längtat och bett därom, kan man ej värja sig från det intrycket, att det fortfarande är syn- nerligen bristfälligt ställt med reumatikervården i landet. Enligt de uppgifter, som inhämtats från skilda landsdelar, synes även bristen på sjukvårdsplatser för dessa sjuka helt enkelt vara skriande.

Därtill kommer, att det nu snart är 6 år sedan Konung Gustaf V:s 80-års- fond tillkom. Det praktiska utnyttjandet av denna fond är ju i hög grad handi- kappat, så länge forskarnas arbetsplatser, de reumatologiska klinikerna, saknas.

Ur undervisnings- och forskningssynpunkt är det, såsom vittnats av samtliga medicinska universitetsmyndigheter samt medicinalstyrelsen, synnerligen önsk- värt, att de reumatologiska klinikerna komma till stånd.

De lidanden för den enskilde och de utgifter både för den enskilde och sam- hället, ej minst för sjukhassorna, som de reumatiska sjukdomarna förorsaka, äro slutligen av en storleksordning, att de måste stämma var och en till efter- tanke. Sjukhusvårdens rationella utbyggande måste börja med universitets- klinikerna, undervisnings- och utbildningsanstalterna. Uppskjutas de, uppskju- tes det hela. Varje uppskov kostar årligen landet miljoner kronor och inne- vänarna lidanden och ekonomiska bekymmer, som kunde ha undvikits.

Under hänvisning till vad jag här ovan anført anhåller jag om kammarens tillstånd att till herr statsrådet och chefen för ecklesiastikdepartementet få rikta följande fråga:

Vilka ha de motiv varit, som avhållit herr statsrådet från att framlägga proposition i ärendet?

Det sålunda begärda tillståndet lämnades av kammaren.

Herr statsrådet *Gjöres* avlämnade Kungl. Maj:ts proposition nr 51, angående anslag till om- och tillbyggnadsarbeten vid småskoleseminariet i Lycksele.

Den kungl. propositionen föredrogs och blev därvid bordlagd.

Justerades protokollsutdrag för denna dag, varefter kammarens sammanträde avslutades kl. 11.17 förmiddagen.

In fidem
G. H. Berggren.

Lördagen den 5 februari.

Kammaren sammanträdde kl. 4 eftermiddagen; och dess förhandlingar leddes av herr förste vice talmannen.

Herr **förste vice talmannen** yttrade: Sedan kammarens sista sammanträde har ledamoten av kammaren Per Andersson i Arbrå avlidit. Det var nu den tjugufemte riksdagen som han tillhört kammaren, och han har sålunda haft förtroendet att en lång följd av år i riksdagen representera sin hembygd. Han har med intresse deltagit i riksdagsarbetet, och ehuru han icke ofta till protokollet uttalat sin mening, har han dock med stor plikttröhet följt kammarens förhandlingar. Genom sin försynthet och hänsynsfullhet har han ock tillvunnit sig sina kamraters tillgivenhet och vänskap. Vi lysa frid över hans minne.

Detta anförande åhördes av kammarens ledamöter stående.

Herr statsrådet *Bergquist* avlämnade Kungl. Maj:ts propositioner:

- nr 43, med förslag till lag om djurskydd, m. m.;
- nr 50, med förslag till lag angående ändrad lydelse av 1 och 4 §§ lagen den 14 juni 1929 (nr 131) om försäkring för vissa yrkessjukdomar, m. m.;
- nr 53, med förslag till lag angående ändring i lagen den 18 juli 1928 (nr 309) om de svenska lapparnas rätt till renbete i Sverige, m. m.;
- nr 54, angående anslag till jordbrukets yrkesskolor;
- nr 55, med förslag till lag angående fortsatt giltighet av lagen den 30 juni 1943 (nr 453) med vissa bestämmelser om mätning av ved och annat virke, m. m.;
- nr 56, med förslag till lag om ändrad lydelse av 13 § 3 mom. sjöarbetstidslagen den 30 september 1938 (nr 607); samt
- nr 57, angående ytterligare statsunderstöd till ett företag, avseende reglering av vattenståndet i sjön Lången för torrläggning av vattenskadade marker inom Skee, Näsinge och Lommelands socknar av Göteborgs och Bohus län.

Justerades protokollen för den 29 nästlidne januari och den 1 innevarande månad.

Föredrogs och hänvisades till bankoutskottet Kungl. Maj:ts propositioner: nr 46, angående dels biträdande kamreraren hos Kristianstads läns hushållningssällskap K. G. Roos' pensionsrätt, dels förbättrad pension åt avlidne läraren vid textilinstitutet i Borås G. V. Berntsons efterlevande, dels ock tjänstårsberäkning i pensionshänseende för vissa barnmorskor m. fl.; samt nr 47, angående årligt understöd åt vissa genom misstag under tjänsteutövning av distriktsbarnmorska skadade personer.

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet Kungl. Maj:ts proposition nr 51, angående anslag till om- och tillbyggnadsarbeten vid småskoleseminariet i Lycksele.

Föredrogs och hänvisades till behandling av lagutskott Kungl. Maj:ts proposition nr 52, med förslag till lag angående fortsatt giltighet av lagen den 16 februari 1934 (nr 19) om fullgörande i vissa fall av betalningsskyldighet i förhållande till utlandet m. m.

Föredrogs och hänvisades till behandling av lagutskott den av herr *Nilsson, Bernhard*, m. fl. väckta motionen, nr 267, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om ändrad lydelse av 1, 2 och 4 §§ förordningen den 11 juni 1937 (nr 339) om mödrahjälp, m. m.

Föredrogs och bordlades Kungl. Maj:ts denna dag avlämnade propositioner nr 43, 50 och 53—57.

Anmäldes och bordlades

statsutskottets utlåtanden:

nr 16, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1943/44, i vad propositionen avser hov- och slottsstaterna;

nr 17, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1943/44, i vad propositionen avser justitiedepartementets verksamhetsområde;

nr 18, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1943/44, i vad propositionen avser utrikesdepartementets verksamhetsområde;

nr 19, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1943/44, i vad propositionen avser försvarsdepartementets verksamhetsområde;

nr 23, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1943/44, i vad propositionen avser ecklesiastikdepartementets verksamhetsområde;

nr 24, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1943/44, i vad propositionen avser handelsdepartementets verksamhetsområde;

nr 25, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1943/44, i vad propositionen avser folkhushållningsdepartementets verksamhetsområde; och

nr 26, i anledning av Kungl. Maj:ts framställning om anslag å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1943/44 till inköp av jordbruksinventarier m. m. för egendomen Lockerud; samt

andra lagutskottets utlåtanden:

nr 3, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändrad lydelse av 40 § 1 mom. lagen den 14 juni 1918 (nr 422) om fattigvården; och

nr 4, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående fortsatt giltighet av lagen den 16 maj 1941 (nr 243) om rätt för arrendator att bortföra stråfoder m. m.

Justerades protokollsutdrag för denna dag, varefter kammarens sammanträde avslutades kl. 4.10 eftermiddagen.

In fidem
G. H. Berggren.
